

Parapteroceras elobe (Seidenf.) Aver. 1990

Trong cuốn Updated Checklist of the Orchids of Vietnam do Leonid Averyanov và con gái là gai Anna L. Averyanova xuất bản vào năm 2003 có đề cập đến cây lan này, nhưng trong các sách vở tài liệu cũng như Internet, không sao tìm thấy hình ảnh và chi tiết nào đề cập tới.

Sau đó trên trang www.orchidspecies.com có nói tới cây *Tuberolabium elobe* (Seidenf.) Seidenf. 1988 với hình ảnh bên cạnh và chú thích rằng có mọc tại Việt Nam.

Vì vậy trong danh mục Lan Rừng VN từ A-Z, chúng tôi đã nhầm lẫn liệt kê cây *Tuberolabium elobe* vào vần T.

Gần đây trong lúc truy tìm các cây lan khác, bỗng nhận thấy hình ảnh kê trên rất giống với cây *Macropodanthus alatus* mọc tại Lâm Đồng và Phú Quốc với hình ảnh như sau:

Ảnh: Karel Ptrlzka

Ảnh: Lan Hoang dã Phú Quốc

Rất hoang mang không biết thực hư ra sao? Chẳng lẽ 2 cây *Tuberolabium elobe* và *Macropodanthus alatus* cũng chỉ là một? Gửi Email đến các chuyên gia danh tiếng trên thế giới mong có lời giải thích, nhưng thư đi thì có, tin về thì không?

Kiểm soát lại trong hộp thư gửi riêng cho từng người (sở dĩ có chuyện này là vì sợ có chuyện không thuận thảo với nhau như 2 cô ca sĩ...) thấy không có tên Tiến sĩ Ron MacHatton chủ bút tờ Orchid magazine của Hội Hoa lan Hoa Kỳ kiêm Trưởng nhóm chuyên gia Nhận diện Hoa lan (The Species Identification Task Force - SITF), người mà tôi đã được may mắn tiếp chuyện khi ông Đại diện cho Hội hoa lan Hoa Kỳ tới thăm khu trưng bày của Hội Hoa lan Việt Nam trong cuộc triển lãm hoa lan Ocean of Orchids show do hội Newport Harbor Orchid Society tổ chức tại Westminster Mall vào tháng 2 năm 2012.

Thư vẫn kể gửi đi chiều hôm trước, sáng sớm hôm sau đã có thư trả lời của Ron MaHatton như sau:

*The plants and flowers of the two species are really very different. The problem is that people have confused them on the internet and it's then been propagated. Even the images in the IOSPE are wrong. The pictures you sent are those of *Macropodanthus alatus*. Attached here are images of an authentic *Parapteroceras (Tuberolabium) elobe*. Even out of flower, the plants can be distinguished. The leaves of *Macropodanthus alatus* are distinctly bilobed but the two lobes are identical giving the impression that the leaf tip has split. The leaves of *Parapteroceras (Tuberolabium) elobe* are bilobed but they are asymmetrically so. One lobe is very much larger than the other and, on some leaves you can barely see the second lobe.*

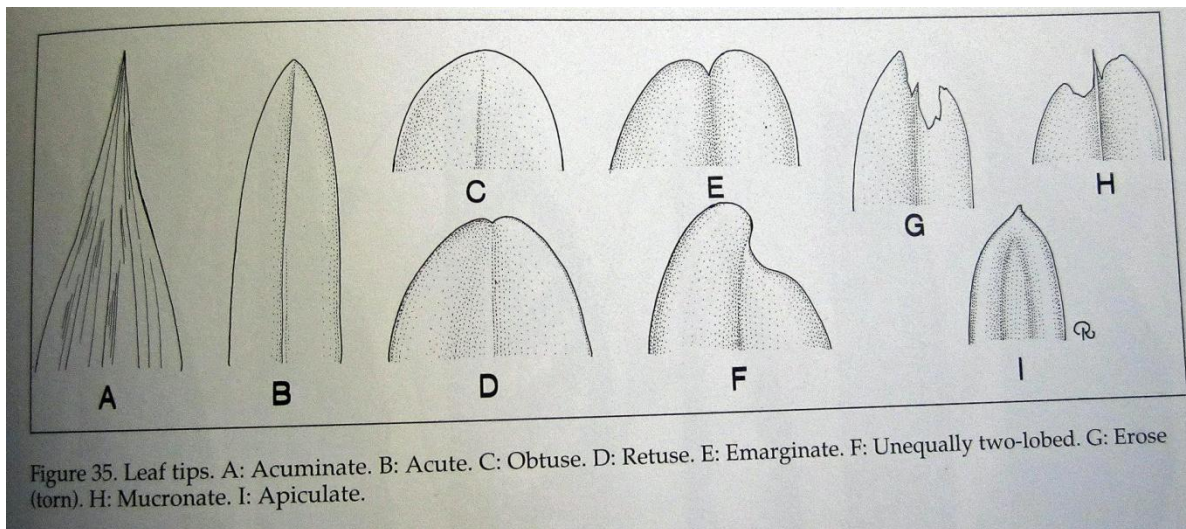
Phỏng dịch: Hai cây này hoàn toàn khác nhau về cây và hoa. Nguyên nhân chính là người ta đã nhận lầm từ trên Internet và từ đó lại gia tăng. Ngay cả hình ảnh của IOSPE cũng sai lầm nốt. Những hình ảnh ông gửi cho tôi đều là *Macropodanthus alatus* cả. Đính kèm là những hình ảnh thực thụ của cây *Parapteroceras (Tuberolabium) elobe*. Dù không có hoa, cây lan cũng có thể nhận ra rõ ràng vì đầu lá của cây *Macropodanthus alatus* có 2 vành (lobe) giống y như nhau. Còn đầu lá cây *Parapteroceras (Tuberolabium) elobe* cũng có 2 vành nhưng không đều nhau, một bên vành lớn hơn bên kia rất nhiều, trên một vài chiếc lá người ta khó lòng nhận ra điều này.

Tuberolabium elobe

Nhìn vào ảnh ta thấy hai cây này hoa lá hoàn toàn khác biệt.

Ngoài ra để chúng ta có thể hiểu rõ danh từ khoa học dùng cho thảo mộc để chỉ hình dạng của chiếc lá lan, xin xem chú thích trong hình vẽ sau đây. (Hình E là đầu lá của cây *Macropodanthus alatus* và hình G là cây *Tuberolabium elobe*).

Chúng tôi cũng xin phóng lớn 2 đầu lá của các cây lan kể trên để dễ dàng nhận xét.

Macropodanthus alatus

Tuberolabium elobe

Chân thành cảm ơn Tiến sĩ Ron. Mac Hatton và xin bỏ chính lại. Nếu các bạn ở VN có thấy cây lan này xin vui lòng chụp ảnh và gửi cho chúng tôi với các chi tiết về cây lan cũng như nơi mọc để làm sáng tỏ thêm vấn đề.

Westminter 9-2014